

FINANSIELL STABILITET

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Deres ref.
13/42 KSJ

Vår ref.
FST/BANK/KBN
13/00099

Oslo
12. april 2013

Høring - NOU 2013:3 Pensjonslovene og folketrygdreformen III (utredning nr. 27 fra Banklovkommisjonen) og Finanstilsynets høringsnotat om håndtering av levealdersrisiko i ny lov om kollektiv tjenstepensjonsforsikring.

Vi viser til Finansdepartementets brev om ovenstående av 11. januar i år.

Banklovkommisjonen har tidligere (NOU 2012:13) foreslått en ny modell for tjenstepensjon i privat sektor. Den nye modellen er en «hybrid» med elementer fra innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger. Norges Bank støttet Banklovkommisjonens forslag i brev datert 28. september 2012.

I den nye modellen skal tjenstepensjonene reguleres av en ny tjenstepensjonslov. I NOU 2013:3 foreslår Banklovkommisjonen overgangsregler for eksisterende ytelsesbaserte pensjonsordninger. Finansdepartementet ba i brev av 20. mars 2013 Banklovkommisjonen utrede en ny form for ytelsesbasert kollektiv alderspensjon. Vi tar forbehold om at en slik ny ytelsesbasert ordning kan påvirke de overgangsreglene som Banklovkommisjonen foreslår i NOU 2013:3.

Finansieringen av pensjonsutbetalingene under den nye modellen innebærer at arbeidstakere og arbeidsgivere bærer en større del av finansieringsrisikoen. Med dagens ordning foreligger det en rentegaranti lik beregningsrenten som i dag er begrenset oppad til 2,5 prosent på ny opptjening. Under den nye modellen vil hovedregelen være en garantert nullrente. Forsikringstakernes allerede opptjente pensjonsrettigheter basert på tjenestetid er imidlertid sikret etter Grunnloven § 97 ved ikrafttredelse av tjenstepensjonsloven. Dette innebærer i praksis at midlene tilordnet de opptjente rettighetene minst må forrentes til beregningsrenten for å oppnå det nødvendige nivået på pensjonsutbetalingene. Pensjonsinnretningene har ansvaret for at beregningsrenten nås også etter at tjenstepensjonsloven er innført.

I høringsnotatet foreslås det å tilordne pensjonsordningens midler til to pensjonsbeholdninger. En pensjonsbeholdning omfatter midlene for opptjente rettigheter etter den gamle loven og en pensjonsbeholdning for midlene tilordnet ny

pensjonsopptjening etter tjenstepensjonsloven. For fripoliser foreslås det at pensjonsinnretningene utsteder pensjonsbevis etter reglene i ny tjenstepensjonslov og at tilhørende midler overføres til en pensjonsbeholdning på samme måte som for løpende ytelsesbaserte ordninger.

Meravkastning utover beregningsrenten inngår i overskuddet som tilordnes forsikringskontraktene. Fordi finansieringsmodellen er foreslått endret i den nye tjenstepensjonsloven oppfatter vi modellen slik at også overskuddet på midler tilordnet allerede opptjente rettigheter kan bli påvirket og endret slik at arbeidsgivere og arbeidstakere bærer en større del av finansieringsrisikoen.

Pensjonssparing skjer over en lang periode og det er ønskelig at vilkårene for pensjonsordningene er klare og stabile. Det kunne derfor i prinsippet være ønskelig at allerede opptjente rettigheter videreføres etter gammel modell. Norges Bank vil imidlertid ikke gå imot forslaget om endret finansieringsmodell. Overskuddsberegning etter ny modell for allerede opptjente rettigheter kan gjøre det utfordrende å vurdere fremtidig utvikling i midlene tilordnet de samlede pensjonsforpliktelsene. Norges Bank støtter derfor forslaget om separate pensjonsbeholdninger. Separate pensjonsbeholdninger sikrer åpenhet om sammensetningen av pensjonsinnretningenes forpliktelser og rettighetshavernes krav på fremtidig ytelser.

I høringsnotatet redegjøres det for pensjonsinnretningenes utfordringer med lavt rentenivå og økt forventet levealder. Økt forventet levealder vil kreve økte avsetninger for allerede opptjente rettigheter. Pensjonsinnretningene bærer risikoen for oppreserveringen. Dersom pensjonsinnretningene ikke har tilstrekkelig med midler til å foreta oppreserveringen, foreslås det i NOU 2013:3 at det skal utarbeides en opptrappingsplan. Opptrappingsplanen skal godkjennes av myndighetene.

Selv om pensjonsinnretningene har ansvaret for oppreserveringen åpnes det for at fremtidig meravkastning på kundekontraktene kan benyttes til å dekke kapitalbehovet etter opptrappingsplanen. Under dagens regelverk er det også i særskilte tilfeller, og etter tillatelse fra Finanstilsynet, adgang til å benytte overskuddet til styrking av avsetningene for pensjonsforpliktelsene.

Etter Norges Banks oppfatning bør pensjonsinnretningene i størst mulig grad selv stå for oppreserveringen. Det vil gi tilbydere av pensjonsforsikring insentiv til å kreve inn premier som er tilstrekkelige til å dekke forpliktelsene de påtar seg. Under dagens utfordringer med et lavt rentenivå og økt levealder vil imidlertid Norges Bank ikke gå imot forslaget om opptrappingsplaner som også innebærer at avkastning på kundenes midler kan bidra til oppreserveringen.

Flytteretten er viktig for å opprettholde konkurransen i markedet for tjenstepensjoner. Underreservering vanskeliggjør flytting. Etter Norges Banks oppfatning bør derfor en eventuell oppreserveringstid være relativt kort for ikke å hindre konkurransen i markedet.

Finanstilsynets høringsnotat omhandler alternativer for å håndtere levealdersrisiko for tjenstepensjon etter tjenstepensjonsloven. I alternativene vurderes også bruk av informasjon om kjønn ved håndtering av levealdersrisiko. Finanstilsynet foreslår en annen tilnærming enn det som ble foreslått av Banklovkommisjonen i NOU 2012:13. I

høringsnotatet anbefales det å benytte en metode der forventet gjenstående levetid benyttes for å beregne de årlige pensjonsutbetalingene i stedet for et delingstall som foreslått av Banklovkommisjonen. Finanstilsynets vurdering er at denne metoden bedre ivaretar utfordringene knyttet til levealdersrisiko enn forslaget i NOU 2012:13. Norges Bank slutter seg til Finanstilsynets vurdering.

Med hilsen

Amund Holmsen

Sindre Weme

